منتژیت چیست؟

اطراف مغز و نخاع توسط یک لایه به نام منتژ پوشانده شده است، به التهاب این لایه منتژیت گفته میشود. علل منتژیت عبارتند از: باکتری ها، ویروس ها و عوامل غیر عفونی.

منتژیت ویروسی به آسانی بهبود می یابد و عوارض جدی به جا نمی گذارد اما منتژیت باکتریایی خطرناک می باشد و معمولا بیماران دچار عوارض جدی مغز می شوند. منتژیت ویورسی در کودکان زیر ۱۵ سال و منتژیت باکتریایی در نوزادان و شیرخواران زیر ۲ ماه بیشتر دیده می شود.

علائم:

علائم در نوزادان معمولا مبهم است و ممکن است با بیماری های دیگر اشتباه شود، در واقع در این گروه تشخیص علائم مشکل می باشد. به طور کلی علائم در نوزادان عبارتند از:

تب، تحریک پذیری، بی قراری، بی اشتهایی، استفراغ، کاهش اشتها، برآمده شدن ملاج، بی حالی، دانه های قرمز و ریز جلدی و تشنج.

علائم در کودکان و بزرگسالان عبارت است از:

تب، سردرد، تحریک پذیری، تهوع و استفراغ، ترس از نور، درد مفاصل و عضلات، دل درد، گیجی، بروز دانه های قرمز و ریز جلدی و سفتی گردن، کاهش سطح هوشیاری و گاهی گلو درد.

تشخیص:

تشخیص هرچه سریعتر منتژیت بسیار مهم است و در پیش آگهی بیماری نقش بسیار مهمی دارد؛ در واقع بیمار باید هرچه سریع تر توسط پزشک معاینه گردد و درمان شروع شود. قطعی ترین راه تشخیص منتژیت و به ویژه تشخیص نوع آن؛ کشیدن مایع مغزی نخاعی (گرفتن آب کمر) و انجام آزمایش های مربوطه بخصوص کشت مایع مغزی نخاعی می باشد. جواب آزمایش تجزیه مایع مغزی نخاعی چند ساعت بعد مشخص میشود و اما جواب کشت چند روز بعد آماده می گردد و باید پیگیری شود.

درمان:

به محض بروز علائم باید به پزشک مراجعه شود.درمان بر اساس جواب آزمایش ساده تجزیه ساده مایع مغزی نخاعی انجام میشود اما جواب کشت نیز پیگیری شود و ممکن است بر اساس آن نوع آنتی بیوتیک تغییر کند. درصورتیکه تشخیص منتژیت ویروسی باشد به درمان خاصی نیاز نیست به استثناء ویروس هرپس که باید داروی ضدویروس تزریق شود. هدف از درمان در منتژیت ویروسی تسکین علائمی مثل تب و سردرد می باشد که معمولا جهت رفع آن استامینوفن تجویز میشود اما در منتژیت باکتریایی باید درمان هرچه سریعتر با آنتی بیوتیک شروع شود. همچنین در صورت بروز عوارض مثل تشنج و افزایش فشار مغز داروهای مربوطه تجویز می شوند.

عوارض منتژیت:

منتژیت ویروسی معمولا بدون عارضه خاتمه می یابد و تمام علائم در طول ۵ تا ۱۴ روز از بین می رود. در بعضی افراد ممکن است احساس خستگی و سردرد تا مدتی طول بکشد.

اما منتژیت باکتریایی عوارض جدی ایجاد می کنند که عبارتند از: آسیب جدی مغز و درنتیجه بروز مشکلات ذهنی و اختلالات یادگیری، کوری، کاهش شنوایی و یا کری، هیدروسفال (افزایش حجم مایع مغزی نخاعی) و مرگ.

پیشگیری از منتژیت:

منتژیت ویروسی و باکتریایی از طریق تماس مستقیم با ترشحات تنفسی و حلق منتقل میشود. هر دو نوع منتژیت در افرادی که ضعف سیستم ایمنی دارند بیشتر دیده میشود. فقر بهداشت و همچنین زندگی در مکتن های شلوغ مثل خوابگاه ها خطر ابتلاء را بیشتر می کند. منتژیت باکتریایی در زمستان و اوایل بهار شایعتر است. در منتژیت باکتریایی بهترین راه پیشگیری واکسیناسیون در دوران شیخوارگی است(این واکسن جزو برنامه واکسیناسیون در ایران نمی باشد).

اطرافیان و مراقبین بیماران مبتلا به مننژیت جهت پیشگیری از مننژیت باید به نکات زیر توجه کنند:

از بوسیدن مبتلایان خودداری کنید.
بعد از هر تماس با فرد مبتلا دست ها را به خوبی با آب و صابون شسته شوند.
در مورد مننژیت ویروسی باید بعد از تماس با کهنه شیرخواران، دست ها به خوبی شسته شوند. زیرا ویروس از طریق دست های آلوده به دهان منتقل شود و اطرافیان را مبتلا کند.
در مورد مننژیت باکتریایی باید فرد مبتلا تا حدود ۴۸ ساعت پس از شروع آنتی بیوتیک در اتاق جداگانه در بیمارستان بستری شود و مراقبین بیماران از ماسک استفاده کنند. پس از این زمان نیازی به جداسازی نمی باشد.
افرادی که تماس نزدیک با بیماران مننژیت باکتریایی بخصوص ترشحات تنفسی آن ها داشته اند باید جهت پیشگیری، آنتی بیوتیک مصرف کنند.
افرادی که طحال خود را از دست داده اند، باید هر ۵ سال واکسن مننژیت تزریق کنند.

بیمارستان تخصصی و فوق تخصصی مسلمین

مننژیت

شناسنامه بروشور آموزشی	
عنوان	مننژیت
تهیه کننده	فاطمه معادی جو کارشناس پرستاری
تایید کننده	دکتر محمدصادق مسعودی متخصص جراحی مغز و اعصاب
سال تهیه	بهار ۱۴۰۱
منبع	برونر و سودارث ۲۰۲۲